

szalma — is tiszter jövedelmezőbb a buzatermelésnél, s így egyuttal a földmivelőknek is jól jövedelmező forrást biztosít. Ugyanis egy hektár mag átlagosan csak szalmaértékben 60 frtot jövedelmez és pedig aránylagosan kevés fáradsággal.

Tekintve már most homokos talajunkat, mely a sűrűn vetett roszból finom szalmát adna azonkívül, hogy még magra is marad e mellett kilátás, épen nem látszik meddő reménykedésnek, midőn ezen iparág meghonosítását is alkalmasnak találjuk városunk területén, hozzávéve azon körülményt is, hogy tanyai leányaink ismert ügyessége némi utmutatás után a szalmafonásban csakhamar ritkithatná párját, s a florenti gyártmány megett aligha állna távol készítményök.

Mily jövedelmező ezen iparág Olaszhonnak, habár ott sem idős ez még egy századnál, kitesszik abból, hogy egyedül ezen egy iparág 4—5 millió forint évi jövedelmet biztosít Toskánia lakosainak, hol legkivált lón otthonossá ezen — kezdetben csak a hegyek közt üzött iparág, melynek azon előnye is van egyéb női házi iparágak felett, minő a szövés, fonás, csipkekészítés, hogy gyári versenytől nincs mit tartania, miután a hajlékony leányujjakat a szalmának szalagokká fonásánál gépszerkezet nem képes utánozni, miként ez az imént érintett házi iparágaknál már sikerült. Ez oka, hogy azon vidékek, melyeken eddig a nők csipkekészítéssel foglalkoztak, jelenleg már szalmafonással cserélik fel gyárilag tulszárnyalt foglalkozásaikat.

Igaz, hogy az általunk eddig érintett házi iparcikkek jövedelmezősége két oly tényezőtől függ, melyekkel városunk eddig még nem rendelkezik. Egyik tényező az érintett iparágak gyakorolhatására szükséges ügyesség elsajátíthatása: a másik pedig a gyártmányokhoz szükséges biztos piac, mert biztos kereset kilátása nélkül ezen iparágak is csakhamar selyemiparunk tengő sorsára sülyednének alá a lakosság minden kiváló képességei mellett is.

Hogy a jelzett iparágak betanulására az iskolás fiúk és leányok legalkalmasabbak, mint akik később ugyanannyi hasznos tényezőkké válnának ezen foglalkozások teljes meghonosítására, alig szükség bővebben indokolnunk.

E célra nézetünk szerint alig lenne más szükséges: mint egyes vállalkozóbb szellemű tanyai tanítóknak alkalmat adni egyik vagy másik érintett házi iparág fogásai elsajátítására, kik aztán e foglalkozási ágak oktatására illő tiszteleldij mellett köteleztetnének is.

Ez azonban még csak az első lépés volna; utána következnek a nehezebb, a gyártmányok biztos elárusíthatása, minélkül munkakedvet és kitartást épen nem várhatni. Ennek eszközölhetésére sem kellene valamely új kísérlethez nyul-

nunk; vannak már több helyen háziiparegyletek, melyek feladatjukot tüzték ki a gyártmányok értékesítését, részint az ily cikkeket elárusítókkal való érintkezés által, részint pedig valóságos üzletnyitás által, egy bizonyos üzlettőkének befektetése mellett.

Azonban ezen iparágak üzésére nemcsak a tanyai lakosság gyermekeit ohajtanók buzditani és képessékké tenni, hanem első rendben a polgári iskola növendékeit, kik különben is az alsóbb iparágak üzésére készülve, iskolázatásuk alatt is szerezhetnének már egy-egy, tényleg jövedelmező foglalkozáshoz kellő ügyességet. Ezen iskolát mi a vidékünkön üzhető összes háziiparágak mintahelyiségeként ohajtanók berendezni, hol aztán az egyes tanyai iskolában kiválóbb képességet tanusító tanoncok folytathatnák szakmájokban lehető tökélyesbüléseket. Igaz, hogy ezen ohajunk a közoktatásügyi miniszterium újabb intézkedéseiből következtetve, aligha fog megvalósulni az eddigi közöny mellett; de ha városunk komolyan kívánná az ezen iskola fentartásához hozott áldozatok fejében ezen, viszonyainknak nagyon megfelelő módosítást, talán még sem volna egészen meddő a teendő kísérlet.

Minden háziiparág közt azonban legbiztosabban s leggyorsabban meghonosítható lenne a selyem-termelés, mert erre már jócskán megvan a szükséges jártasság az ifjú nemzedékben, s csak egy gubóbevéltőegylet hiányzik, hogy ezen iparágat teljesen meghonosítsunk tekinthessük. Néhány száz forint frgalmi tőke, s a cenki filándával való összeköttetés képezne egyelőre az ily egylet egész hatáskörét és összes teendőit, melyekhez később a legombolyítási helyiség berendezése is járulhatna. Ha a házi ipar emelése csakugyan komolyan érdekli a közjót előmozdítására hivatott földieinket, ime kész a hálás tér a testületi tevékenységre. Igaz, hogy eddigi egyleteink léírányának némi megváltoztatásával járna az ily kezdeményezés azonkívül, hogy az ügy élén állók a közhasznú tevékenységet követni szokott néma elismerésen kívül valami zsiros, magas hivatalra nem igen számíthatnának; azonban talán nem halt még ki földieink kebeléből a polgári erények iránti érzék egészen, s a jelzett szerepre is maradtak talán még más egyéb érdekek által le nem foglalt vállalkozók.

Helyi krónika.

* A Dugonics-szobor bizottsága csütörtökön délután értekezletet tartott a szobor helyének végleges megállapítása céljából. Az értekezleten jelenvoltak Madarász Viktor festész és Huszár Adolf szobrász urak is, s az eredmény azon megállapodás lett, hogy a szobor a reál-

iskola előtti kis pázsitos térségen fog fölállítani.

* Népi ünnepély rendeztetett mult csütörtökön délután az ujszegedi népkertben a „Dugonics-szobor“ alapítókéje javára. Az ünnepély izlésesen s elég költséggel rendeztetett s így a jótékony célra, a közép számu látogatás mellett nem hogy valami gyarapodás éretett volna el, hanem, mint biztosnak látszó tényt említik, beütött a deficit az alap kárára. Ideje lenne már, ha azt is megtanulnánk, hogy egy jótékony cél nem a cafrangokban, hanem az eredményben leli kellő méltatását. Ez oly thema, melyet nálunk Szegeden, az intézők nem akarnak elismerni, mert hiszen: maga kárára tanul a magyar. — Mint a népi ünnepély nevezetes mozzanatát megemlítjük, hogy ugyanez alkalommal történt meg a sorsjáték tárgyainak kisorsolása is.

— y. — Azon nyers önbíráskodási föllépés, melyet a mult év végén. E. . . városatyá egy képezdei növendék irányában tanusított, miként e lapokban ez már párszor érintve volt, végre — mint értesülünk — illetékes uton érdemleges megtorlásban részesült, a mennyiben a tettlegességekre vetemedett polgár a méltatlanul bántalmazott tanulóifjunak veszélyezett egészségi állapota helyreállítása végett szükségessé vált gyógykezelési költségek megtérítésében elmarasztalta ott.

— ö. — A szegedi tornaegylet f. hó 6-án az ujszegedi népkertben saját pénztára javára zártkörű nyári táncvigalmat rendez, melyre a meghívók már jobbára szetküldettek. Belépti díj személyenkint 1 frt leend. Nem kételkedünk, hogy a tornaegyletnek más alkalmakkor is jól sikerült vigalma, jelenleg sem fog hátrahagyni valami kívánni valót. Fölvívjuk reá a mulatni vágyó közönség figyelmét.

* A szegedi percsórai tiszaszabályozási társulatnak június hó 28-án, a városi tanácsteremben tartott gyűlése alkalmával elnökke Pallavicini ögróf, alelnökke Pálffy Ferenc polgármester, főmérnökke, 2800 frt é. fizetéssel Várady Ignác, almérnökke, 1200 frt é. fizetéssel Nagy Lajos, igazgatóvá, 1890 frt é. fizetéssel Hegedűs István tápéi jegyző, számvevő- és jegyzővé pedig, 600 frt évi fizetés mellett Tápay Ferenc algyevi jegyző — lettek megválasztva.

— A selyemipar iránti érdeklődésnek örvendés jelül megemlítjük, hogy a tanuló ifjuság ez évben kiválólag jó eredménnyel foglalkozott a selyemhernyókkal. Volt alkalmunk többeknek nagy mennyiségű szép gubóit látni; legjelentékenyebb mennyiségben azonban tudunkra Sz. . . tanuló termelt, ki több mint 15 kilogramm gubót volna képes a gubóbevéltőnek átszolgáltatni, ha hogy ilyen városunkban találkozni. Tanácsunkra a cenki filándóhoz fordult a beváltás

TÁRCA.

ÓRIÁSOK.

No már el kell vesznie a világnak!

Nem azért mondom, mintha menydörgés és villámlás között kócos farku üstököst láttam volna, melyben söprű-nyélen boszorkányok lovagoltak, — vagy kakascőrű viadorok törött karddal viaskodtak volna, — hanem csak azért mondom, mert az emberi nemzedék maholnap azt sem tudja, vajon ő e Isten teremtménye, vagy ő teremtetete Isten? mert hát pld. a Talmud zsidó solletel be-mázolt szája azt vallja, hogy a zsidó egyenesen az Isten lelkének egy darabja, s kivüle nincs ember, hanem egy nagy tömeg vadállat, egy tábor gójin. Szerencsére azonban, a talmudisták boldond gombán táplálkozó ivadéka, ebeli csöndes butaságában — ami különben drága örökségként apáról fiura száll ép úgy, mint a szürke ló, mi-cisipka meg a furulya — nem zavar nálunk nagy vizet, s ha egy-egy példány föl-föfűti bozontos fejét, készen van reá a közvélemény — légycsapója.

Azt is állítják mai napság az emberek, — a teli fejű embereket értem, amiből nem következik, hogy nitroglicerinnel, gőzzel vagy fűrészporrall van-e tele — tehát azt is mondják, hogy mainapság nem történnek csodák. A 19. században nem történhetnek. Ej, ej, pedig dehogy nem. Egyszerű példákkal szolgálak, s bebizonyítandom, hogy csakugyan történnek csodák a Kr. u. való 19. században, vagy az új, méter-mérték szerint: a fölvilágosodottság korszakában.

Hát nem nyílt csodák-e a legujabb kor szellemóriásai, kik a szellemvilágban tüzet okádó sziklátat billegtetnek kis ujjukon, s oly ügyességgel, hogy saját tyukszemükre soha nem ejtik, hanem mindig másokéra. Magyarország 10 éven át kuráltatja összelapított tyukszemét attól a raejtett sziklától, amelyet a szellemóriások mar-kából kifűtt a bécsi szél. Avagy nem csoda-e az, midőn annyi csoda bogár terem Magyarország

minden féregre kedvező klmája alatt, s e csodabogarak mindenike előbb utóbb gazdag legelőt is nyer emberi alakjában. No már a zöld asztalt és piros támlásszéket értem. Avagy nem csoda-e az, midőn a biharmegyei pandurkáplár igazságügy-miniszteri tanácsossá, a csőpögi község harangozója kerületi tanfölgyelővé vagy az álvés zsidó pénzügyminiszteri osztálytanácsossá graduálódik, s aztán lesznek belőlük óriások; még ha az idő kedvez nekik, a miniszterségig is fölemelkedhetnek, s ekkor lesznek aztán superfein óriásokká, s megkapják az „aranynerég“-rendet.

S aztán a rengeteg nagy tisztelet, melylyel irányukban a világ nádírigó szája — a zsidó hírlap-irodalomtól kezdve egészen a légyapapirosos honpolgárig — viseltetik. Még azt is megírják ezen óriásokról, hogy naponkint háromszor prűszszentenek, ötször csuklanak, hatszor pödrik a bajuszukat, meg hogy . . . no nem mondom.

Hanem vannak óriások, kik nem könyekkel bele mindjárt országos ügyekbe, hanem csak az olyan maguk szörű emberek között ülnek a nagyság trónusára. Az egyik pld. azt mondja, hogy ő, azon talentummal, amelylyel a nemzetgazdaság terén bir, „lekötelezi“ magának az egész országot, s az a kis cirkumspektusz, amelyet körülötte a Magyarországbán gyártott nürnbergi pojacák képeznek, recsegő glóriával öleli at az óriást kiáltván: egy az Isten s Kolop Jankó az ő profétája. Ha támad egy Kaszszandra, ki győ-géd körmökkel letépni akarja a titkos fátyolt s megmutatni a nagyravágyás törpe képét, melynek csak a rámaja volt olyan nagy, akkor a kis cirkumspektusz fölriad s — kő után nyul. Hazudjál, nem török be a fejed, vagyis: aki ideben akar beszélni, menjen ki. Ez a Kaszszandrak sorsa.

A másik óriás meg híres jótékonyágáról. Amit uzsorából gyűjtött, azt kilencven százalékos kamat mellett — kiadja jótékony célra. Neve a nemeslelkű polgár. No már csakugyan derék gyerekek, hogy az Isten is tartsa meg kenderitörésig.

A harmadik magas röptű irodalmi óriás, ki a szárnyakat Dedalusz- és Ikarusztól eltérőleg folyton fülei mellett hordja. Nagy munkákat irt ó

papirosra, s biztosítva van hogy olvasója is volt — a szedőgyerek. Hanem csitt! a kritika mellette szól. Irodalmi munkásságában ragyog az érdem drágaköve, s munkája kelendő, fogy mint a hold. Munkája, — miként Franciaországot XV. Lajos rosz banknótái — elárasztotta az egész publikumot. Az érdem másik fele az ügyes közvetítőké, s ezek: a piac bő torku sajtos kofái. De csitt még egyszer, mert a kritika mellette szól, s mellette eltörpülő minden lud- és pulykatoll.

A negyedik lánglelkű szónok, az orációk átszellemült óriása, kinek hangjában csábító vonzalmat érez Bálám szekerere, s torkaszakadtából „visszhangozt“ ad rá. Fölolvasásaiban láng-ragyul a lélek s elolvad a platina, a tenger fenéke fölfordul bámulni a fölvilág csodáját. S ha a szónok-óriás a Chimbora-zszo tettjéző állva megdördíti tudományos fölolvását a tökkáposztáról vagy a paradicsomszószeről, Azsia havasai megindulnak, s a tengert átlépve gurulnak a megdicsőült Kordillerák tengerbe nyuló lábaihoz.

Az ötödik, a tanügy vaslelkű óriása. Hirdeti a világ, már t. i. olyan világ, amelyet egy présből kifordult ujságpapiros árnyékoz be. Igen is, meg van írva, hogy e vaslelkű óriás, mint a népnevelés rettentő bajnoka se nem eszik, se nem iszik, de még csak nem is alszik, hanem testestől lelkestől csakis a tanügynek él. Reggelire meg-eszik három Gönci-fele abc-s könyvet, délben öt darab Horváth-féle történelmet s vacsorára két darab számtant. Ebből áll egész étele s aztán iszik reá egy egy pohár habarbarát, hogy t. i. a növénytan is képviselve legyen. Amint mondom nem alszik, hanem egész pihenése csakis abból áll, hogy a délutáni előadásokat egyik vagy másik elemi iskolában végighallgatja. S az a világra szóló képzettség, az a sok oldaluság! Tyhű, ez még csak valami. Tud fegyvert pucolni, deakum flastromot elkenni, cigáretát sodorni, pipát kikaparni, kancsót tölteni, a sört és bort vegyelemezni, magát és talán még másokat is megfrizurozni s a t. Nem is csoda aztán, ha ily óriási sokoldalúság mellett 15 literes hordóvá dagad a feje. Valóban Isten csodája, hogy még szét nem rugta